

Cenjeno učiteljstvo prosimo, da se sprejema v Šoštanju udeleži v najobilnejšem številu. Vozimo se po sledečem voznem redu: iz Celja gre vlak ob 11:45 dopoldne in pride v Šoštanj ob 1:04 popoldne. Pri dohodu tega vlaka bo sprejem. Primorci in Kranjci naj se pripeljejo v Celje s poštnim vlakom, ki odhaja iz Trsta ob 11:30 ponoči, pride v Št. Peter ob 2:29 ponoči, v Ljubljano ob 4:54 in v Celje ob 7:12 zjutraj. Iz Maribora se odpelje vlak ob 8:15 zjutraj in pride v Celje ob 10:10 dopoldne, ali iz Maribora proti Spodnjemu Dravogradu ob 10:12 dopoldne in pride v Spodnji Dravograd ob 11:54; odtod pa vozi en vlak ob 8:05 zjutraj in pride v Šoštanj ob 9:55 dopoldne, drugi pa ob 12:12 opoldne in pride v Šoštanj ob 3:40 popoldne.

Prosimo vse one, ki potujejo po tej progi, da se pripeljejo v Šoštanj že s I. vlakom, da bodo tudi pri sprejemu.

Vodstvo »Zaveze«:

Tajnik:
Dragotin Česnik.

Predsednik:
L. Jelenc.

Podaljšanje šolskih počitnic.

Iz Štajerskega.

Z odlokom c. kr. dež. šolskega sveta z dne 21. aprila 1906 se podaljšajo že v tem letu glavne počitnice za dva tedna, da bodo trajale torej tudi na ljudskih šolah osem tednov. Da je to novo odredbo z veseljem pozdraviti, je ob sebi umevno. Preudariti pa moramo, kateri čas bi se določil za glavne počitnice. Nekateri menijo, naj bi trajale od 1. julija do 31. avgusta, drugi so zopet mnenja, naj bi se določile na čas od 16. julija do 15. septembra; to zadnjo misel omenja tudi odlok okr. šol. sveta.

Jaz nisem ne za prvo ne za drugo misel. Evo razlogov!

Nam na kmetih se je vsekakor ozirati na razmere, v katerih živimo. Prvo in glavno je vsekakor delo na polju. Da bi tega ozira ne bilo, ne bilo bi tudi pogubonosnega poletnega oproščanja. Največ dela je gotovo od srede avgusta do konci oktobra. Spravljanje poljskih pridelkov, hmelja, sadja, trgatev, oranje za ozimino i. dr. sodi v ta čas. Kaka mizerija je s šolskim obiskom, ve tisti, ki mora poučevati v teh mesecih. Da je pa uspeh v prvi vrsti odvisen le od rednega šolskega obiska, o tem ni treba izgubljati besed. Julija in avgusta ni nikakor toliko opravka na polju kakor pa v roku, ki sem ga prej omenil. V teh mesecih torej nikakor ne potrebujejo starši svoje mladine doma tako nujno kakor pa v zgoraj označenem roku. Pomozimo ljudstvu v tem oziru, pa imamo manj sitnobe, manj pisarij, prijaznejše obraze okolo sebe in večji uspeh v šoli.

Pa ta preklicana vročina! I seveda. Vročina, vročina! Nič ne de. Da nas doslej ni vzel vrag, ne bo nas še odslej! Vročini se že da kljubovati na različne načine; v tem je vsakdo praktičen, toda veste, kdo se mi smili? Otroki! Kaj pa bo z njim v vročini zunaj na polju? Saj še odrasli zevajo in omahujejo na polju, pa ne bi tak ljudskošolski paglaveci! In higijena, pravo otroka e tutti quanti rahločuteči frazasti stavki, katerih je vedno polno na papirju, v praksi pa nič? Obvarujmo otroka vsaj v najhujših poletnih dnevih pred poljskim delom, pa ostanimo z njim v zračnih šolskih prostorih, ali pa idimo z njim v senco pod drevje. Gozdov imamo tudi dovolj. Saj ni res, da je pouk smatrati le takrat šolskim (pa še po formalnih stopnjah povrh), ako nas ne oklepajo resne štiri stene. Saj se da v hladnem gozdu, ob

žuborečem potoku, v svežem zraku mnogo uspešneje poučevati kakor pa v sobi. Kaj pa z kopanjem? Izprehodil! Izletil! Med urami se tudi lahko telovadi. Vse se da izvesti. — Varujmo otroke pred prenapornim telesnim delom v pasji vročini! Dovolj bodo še trpeli.

Da bi pa morda delili glavne počitnice, kakor nekateri menijo, bi storili nespamet!

Glavne počitnice naj trajajo od 16. avgusta do 15. oktobra.

Saj ne rečem, da bi bil nezmožljiv, vendar sem mnenja, da je ta čas najprikladnejši za to novo uvedbo.

Preudaritel! Oglasite se! Do 15. junija se mora poročati okr. šol svetom, kaj se je ukrenilo v tej zadevi. Rok je kratek.

Šolsko leto se naj kratkomalo začne v jeseni. Kako zavirajoče je pretrganje šolskega leta zaradi glavnih počitnic, je znano.

Z—r.

Oblast — učitelj.*)

Spisal Anton Maslo — Ricmanje.

Vsak človek je stvar božja. Ta stvar je na tem svetu ločena vsaka po svojem opravilu v dosego svojega namena. Človek je najbolj umno bitje na tem svetu, ter je ustvarjeno za to, da se izpopolnjuje, boljša ter pretvarja tako, da je vsak poedinec v korist vsemu človeštvu, vse človeštvo pa njemu. Torej vsi za enega eden za vse.

Kako lepo bi bilo to, ako bi bilo vse tako urejeno, da bi človek v vsaki dobi življenja in v vsakem stanu vedel za svoje opravilo, za svoj namen ter za pridobitev sredstev, ki so k temu potrebna; temu pa ni tako, priroda napreduje sicer gotovo in brez skokov, a večkrat v škodo človeku, ki se je prav ne zaveda. Vidi, kar gleda z očmi, sliši kar poslušča z ušesi, čuti s svojimi čutili sploh, a ne doseza tega, kar bi tudi lahko bilo, kar bi bilo v blaginjo sebi in drugim.

Zato je v prvi vrsti poklicana odgoja in pouk v izenačenje prirodnih sil blagim in mirnim potom. Duša, ki je takorekoč središče našega življenja, delovanja, mišljenja in hotenja ter čuvstvovanja, se ne more kar tebi nič meni nič prirodnim potom urediti, da zadobi mir in edinost vsega stvarstva. Mora se jo polagoma a to gotovo približevati pravemu človeškemu hotenju, čuvstvovanju ter neprisiljeni naravni delavnosti. V to so poklicani kot glavni činitelji šola, cerkev ter drugi vzgojitelji. Tu dobi človek največ znanja, izkušenj ter občevalnih zmožnosti, ki se mu vpletajo takorekoč v srce, v dušo, da se v zmernosti svojega značaja vglobi v svoje in drugih delovanje, da postane dober član človeške družbe ter koristen prašek vesoljstva. To je mogoče pri človeku v prvi vrsti z dobrim poukom, ko je človek še dovteten za dobro; in to je skoraj dandanašnji vsakemu človeku možno; to s poukom v šoli.

Vse, kar je, je tudi splošno. Naj si bo dobro ali slabo, vse moramo s potrpežljivostjo in vdani v najvišjo previdnost voljno prenašati. Ker se vse izpopolnjuje, oziroma pretvarja, zato naj tudi pri pouku pazimo, da gremo v duhu časa dalje za blagor in napredek, da ne zaostajamo ali skačemo, da se ne silimo ter oviramo, kjer tega ni treba, temveč da naravno brez hudega pritiska poučujemo v napredku za koristi in blagor človeškim dušam. Saj damo dušo njemu, ki je prvi,

*) Ta članek je napisan z namenom, da pomiri zaradi kršenja zakonov razburjene duhove v Istri. Tako nam piše g. tovariš sam. — Članek priobčujemo, čeprav se ne strinjamo s člankarjevimi izvajanjmi.

Uredn.

a najboljši oče ter pravičen sodnik in gospodar. Njegova oblast sega čez vse, kar je v nevidnem in vidnem svetu. Najboljši učitelj nam je v veseljstvu ter ne dopusti krivice, ki bi se zgodila. Učiteljstvo naj posnema dobro, da uči resnico nramno-verske vzgoje, kakor je delal najvišji učitelj, ta pravični sodnik. Prevelika mnogovrstnost kliče z edinstvom k njemu ter kaže na dobroto te milosti k njemu, ki je vir vsega.

Kakor si velike stvari navadno privzemajo tudi svoje velike lastnosti ter jih ohranjajo, tako ima tudi pri vzgoji ljudi, ki se posvečujejo k temu oddelku dobrega stvarstva. In tu dobimo v prvi vrsti učitelje; mnogo je učenjakov, ki se pečajo z različnimi študijami, begajo od ene znanosti do druge brez dobre zveze, drugi ostajajo vedno pri eni ter tako izpopolnjujejo splošnost, pri tem pa imajo skupno zvezo, so edini v splošnih zakonih ter ne nasprotujejo v najmanjšem, kar odgovarja splošni pravici in resnici. Obsojati pa je one činitelje, ki hote ali nehote zanikujejo ta red ter ga hočejo ustvarjati po svojih strankarskih, nedokazanih in neopravičenih načinih morda sebi in drugim v propast.

V prvi vrsti je vzgoja za to, da ohranja lep red v duši posameznika, kar bodi tudi v občem ljudskem naziranju, iz katerega se čestokrat rode možje veleumni, ki so podlaga domovinski kulturni sreči svojega ozemlja in ki spet ustvarjajo poseben krog prijateljev. Ti izkušajo svoj dobri krepki glas razširiti tudi drugam. Iz malega kroga zraste velik obseg.

Ker pa je človek tudi naravno bitje, ki ima kot tako svoje potrebe, katere zakriva s svojimi duševnimi vrlinami, potrebuje zopet višjega oskrbnništva kakor je on sam. Družiti se ima v večje skupine, katerih duše so postavljene večjidel v sredino delovanja za življenje. Ako ni katerim stvarstvom prav, se izkuša hitro izenačiti tudi sredina in narobe. Kadar se blago hotenje izkaže v zadostni moči v sredi, v vladi, takrat ožive tudi drugi deli itd.

Šolsko vlado v bistvu zastopajo pravi učitelji in to večinoma najboljši, kar se sme reči, ali vendar so tudi oni kakor drugi nižji v stvarstvu odvisni od sodrugov, t. j. od drugih vlad. Že od nekdanj so se hoteli izvestni krogi izpopolniti, vendar do danes brez uspeha, zakaj člani in takorekoč njihovi deli so bili ali premočni ali prešibki, t. j. v preslabi zvezi med seboj. Dobili so se sempatja zastopniki učiteljstva, ki so vse svoje interese žrtvovali dobri stvari v prid in pri tem dosti storili za šolstvo. Ta dobra stvar se je razen malih izjem izpremenila v meso in kri ter postala vodilna misel vsemu stanu. Okrepila se je, da je vladala tudi nad drugimi deli, ki niso bili tako čvrsto združeni med seboj ter so kakor vsako slabejše bitje čim dalje več nagajali vsemu početju. Ta lastnost se je pa tudi vrnila sempatja večkrat med tiste pojave, ki so imeli v prvi vrsti delovati na to, da se stvar popolnuje v splošni blagor; in tako so si stvari same v tem škodovale; v kar bi si morale koristiti. Moč, ki je imela ostati v sredinah za takozvano rezervo, se je množila v svojem času tako, da je lahko nastalo nesporazumljenje, ki se je pa dalo v istem času odstraniti, ko so zopet tuptam druge moči delovale le proti sredini, da je ona imela prejšnje stanje in morebiti lahko še večje. Vsi ti pojavi so se prikazovali pri šolskih oblastih ter učiteljih, da so jih v stvari zdaj na eni zdaj na drugi strani ojačali ali šibili, vendar pa skoro vedno v pravo smer napredka šolstvu.

Kolikor je to potrebno, bi se moralo še nadalje pojavljati v veseljnosti, zakaj brez tega in določne preglednosti stvarnih teženj ni mogoče dognati dobrega smotra.

Vse vede, s katerimi se učenjaki bavijo, so več ali manj koristne; vendar pa zagotovo ustvarjajo določene namene, pri katerih se suče vse na svetu. Tudi šolstvo se vrti pri učiteljih kakor pri njihovih oblastih v istih sferah, le s tem razločkom, da se prvi v svoji mnogovrstnosti pečajo bolj direktno osebno, druge pa bolj stvarno. Oboje prav, ker se v prvem in drugem dobra stvar izpopolnuje in zedinuje v prospeh šolstvu, šolstvo pa si v tem lahko škoduje, če ne gre vedno in povsod z roko v roki skupno za stvari tolikanj plemenitega pomena. Tu uspeva veliko bolj vzgoja, kadar učiteljstvo in šolske oblasti neprekinjeno in neumahujoč stopajo v blagor veseljstva, oziroma človeštva.

Posebno lepa prilika se dožene v tem, kjer se oblastva po svojih direktnih in indirektnih organih dotikajo druge polovice skupnega vzgojnega interesa in narobe, in to v raznih posvetovanjih, sejah, zborovanjih ter skupščinah, oziroma kongresih. To je uvedeno tudi v vseh slojih človeštva pri vseh stanovih v kulturnih, znanstvenih in vzgojnih zadevah. Tu ima priliko vsak izražati svojo lastno sodbo, svoje lastno mnenje, ki se ali vpošteva v zvezi z drugimi pravičnimi stvarmi, izpreminja ali pa zavrže. Tu se ima nekako zbrati poglavarstvo ali oblast, ki potem sama tako deluje v občo korist in odreja, da imajo tudi drugi člani delovati v tej smeri. Tako si je tudi šlo učiteljstvo in šolska oblast vedno iz roke v roko. Kakor pa ima vsaka še tako velika in imenitna stvar svoje hibe in nepopolnosti, tako se tudi tu pojavlja posebno v polpreteklem času, da si ena kakor druga privzemajo večjo moč; enkrat zmaga po nekaterih učiteljstvo nad oblastjo, drugikrat pa narobe. Tega mnenja pa nekateri niso, ker drugače ne bi videli pred seboj načrtanega smotra, po katerem se ima vzajemno času primerno stopati, krepiti in bodriti nižje sloje v organski mnogovrstni samopomoči v korist sebi in vsemu svetu ter ne bi hoteli pokazati simpatij, ki jih imajo do vzgoje in šole.

(Konec.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca mal. travna 1906 K 67.413-69.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Šola in birokratizem.

(Dopis s Krasa.)

(Nadaljevanje.)

Oglejmo si železnice, javne zavode, ceste i. dr., kjer ima birokratizem prvo in zadnjo besedo. Prvič se gradi, kakor kakor bi menili zidati in graditi stoletja. Dalje naredo tako, da človek ne ve, čemu bo služilo, in se mnogokrat podira, še preden končajo. Slednjič pa je vse skup zastarelo in malo vredno, četudi dokončajo. Zgledi: Volilna reforma Gautscheva, nova železnica z dovoznimi cestami, avstrijski Lloyd s svojimi parniki, ki dozeajo rekord v počasnosti. Koliko kritike je vredno na pr. uradovanje mnogih uradov! Seveda je za nas najvažnejše delovanje tega prečudnega svetnika v šolskih